

30. jan. 1843

FAKTA

Dato:
30. jan. 1843

Sidetal:
Dagbog A, side 126-128

Dagbogens placering:
Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:
Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit
Liv, København 1967, s. 140-142;
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af
et liv. Johan Thomas Lundbye –
Dagbøger om tro, skæbne, kunst og
kærlighed, København 2018, s. 149-
150

TRANSSKRIFTION

30 Jan.

Jeg har bedraget mig, det maa have været en anden, der har kjendt mig¹ –
hun er borte! Jeg er kun fire og tyve Aar, hvorfor maa dog altid
Oehlenschlägers Ord om Thaarup tone i mit Øre:

Thi, uden Viv og uden Børn,
Vor Gubbe henad Veien kom,
Og ene til den faste Tjørn
Han støttede sin Alderdom!²

Dog føler jeg en vemodig Glæde; kjedsommelige Informationer optage
mine Eftermiddage og have lært mig at skjønne paa de Timer jeg tilbringer
ved mit store Maleri,³ •127• der dog vinder ved denne Overmaling, om
det end aldrig bliver, hvad det burde. Heller ikke her har jeg nøie nok
overtænkt, hvad jeg vilde gjøre – heller ikke her har jeg holdt fast ved min
første Tanke. Kartonen lignede kun lidt Originalen, det er det Samme, men
Billedet blev atter noget heelt Andet end Cartonen og ikke i alle
Henseender vandt det. Det har gjort at jeg har følt Arbeidet tit som en
Byrde, hvad vist den dygtige Kunstner ikke maa. Nu nærmer det sig jo sin
Slutning, og jeg glæder mig alt til i et Andet at drage Fordeel af de
Erfaringer jeg her har gjort; men hvor tit har jeg ikke gjort det! Dog synes
jeg aldrig at have følt i saa høi Grad, som nu for seent ved dette, hvorpaa
det egentlig kommer an, og hvad Rolle den sunde Tanke spiller i en
Kunstners Hjerne ved Siden af sund Følelse. Altid vil jeg lade den sidste
raade, den første maa ogsaa have sin Ret. – En Yttring af Frøken Lützow,⁴
der ogsaa arbejder oppe paa Slottet i denne Tid, slog mig; hun sagde: hun
havde altid forestilt sig mig som en alvorlig, næsten melancholsk
Character, naar hun skulde dømme fra mine Arbeider, men hun
mærkede nu, at hun havde taget feil. – Hvad bringer mig til idelig at vælge
de eensomme Steder, for at søge Stof til mine Billeder? De tiltale mig
aabenbar meest nu, men jeg er maaskee langt fra den Vei, som bedst
passer for mig; man seer jo tit, at Maleren længe tumler om inden han
finder Sporet, han skal følge. Men hvad Lystigheden angaaer, da torde det
vel være, at den gode Dame skatter den for høit, naar hun dømmer blot
efter min Munterhed, naar hun •128• seer mig. Jeg troer at hver Families
Særkjende præger sig mere eller mindre i hvert Individ, der hører til den.
Hos alle Lundbyerne er der vel saaledes en Lyst til at spøge, der kan gaae
over hos nogle af dem til vild Overgivenhed; men hos de Samme afløses af
slet Lune og Vrantenhed. Iblandt Brødrene er Honoratus⁵ og jeg vel de to
meest stille og alvorlige, men vort eller dog mit Humeur troer jeg er
temmelig jævnt. Jeg er altid mere aaben for det Alvorlige end for det
Lystige i Livet; det forekommer mig som Glæden er ikke at troe paa, den
kan pludselig afbrydes, og den Overgivne synes jeg dandser paa en
Vulkan, hvis pludselige Udbrud kan tilintetgjøre ham uforberedt. Paa den
anden Side er vel Blad[e] som disse ligesaa uvisse upaalidelige Vidner om

min Character. De bleve til i eensomme Timer, i et Aar da mægtig Længsel [~~overstregt: om ikke~~] |og| Lidenskab, gjorde Sindet sygt og klagende; de kunde være et Bidrag til at lære mig at kjende, naar man husker, hvor svært det er for hvem, der ikke er vant til at skrive sine Tanker, at udtrykke sine dybeste Følelser ved Hjælp af Pen og Blæk. Altid staaer Skriften jo uendelig tilbage i Liv og Udtryk for Ordet, men her maa jeg tit bekjende, ved at læse efter: nei, saaledes saae mine Tanker og Følelser ikke ud. – Dog, den Sygelighed, hvoraf jeg har lidt har et mægtigt Lægemiddel deri, at jeg er blevet mig den bevidst, og jeg har det Haab, at det heller ikke skal blive uden Virkning paa mig, der er mindre end zart og sygelig af Naturen.

---

¹ To dage forinden havde Lundbye ment kort at have set Louise Neergaard på gaden.

² Adam Oehlenschlägers digt om Thomas Thaarup (1749-1821) optræder bl.a. i Tykkefrihedsselskabets Samling af Fædrelandshistoriske Digte fra 1836, som Lundbye ejede et eksemplar af.

³ En dansk kyst, Statens Museum for Kunst, KMS412 (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 134).

⁴ Eleonore Christine Lützow (1817-1890), landskabsmaler, tilhørte kredsen omkring Lundbye og P.C. Skovgaard. I 1845 gift med sin fætter, kaptajn, senere oberst og krigsminister Anton Frederik Tscherning (1795-1874).

⁵ Lundbyes mellemste lillebror, Honoratus R. Lundbye (1821-1888).

126.

28 Jan.

Da jeg i Skrimningen gik til Kløjens Forelesning mødte jeg
i Brodgaaden to Damer, af hvilke den Bagest vendte sig om
og saa efter mig ligesom jeg var gaadt hende forbi. Jeg blev
opmærksom og lovede ligeledes blodet - det forkom mig:
Det var hende! Skulde det slotte Veis have holdt dem tilbage,
smanges skulde hun jo have aet ist. - Hun har gjort mig
til en svag Stakkel - kunde hun ogsaa gøre mig modig
og træstig igjen! Jeg har forlænget og for meget givet efter for
Drømmerier, hvad har jeg vundet? man spørger: hvad gaar
det ad Løndags, hvorfor græder hun og længet med blodet?
Det var vel, jeg brødt ist, lad mig være opmærksom paa mig
selv, at ikke for Mange skulle lade mig høre min Saag-
hed; er jeg kommet i Ond derfor, da bliver jeg let en Stakkel.
Betræer man sig til Mange og hengiver sig til dem, træder
de en i Sværet og lærer en ind, nei! Livet er Kamp fra
Ende til anden - Kamp for Tro, Lykke, Vikarisme, med egne
Liden skaber! Men frisk og livlig maa man være, naar den
skal vinde - jeg vil modig klykke mere!!!

30 Jan.

Jeg har bebragt mig, det maa have været en anden, da har
hjent mig - hun er borte! Jeg er hør fins og høje Aar, hvorfor
maa dog altid Ophøvelsdages. Ord om Theorip tone i mit Øre:
Thi, min Vis og uden Børn,
Vor Gritke henad Veim kom,
Og end til den faste Tjorn
Glas stattede sin Alder om!
Jeg føler jeg en værdig Glæde; kjedsommelige Profirma-
tioner optage mine Ofte middage og have lad mig at
skjønne paa de Toner jeg talbringer med mit store Maleri,

der dog vinder ved denne Overmalning, om det end aldrig
bliver, hvad det burde. Heller ikke her har jeg vist nok over-
tænket, hvad jeg vilde gjøre - heller ikke her har jeg holdt fast
ved min første Tanke. Kartonen lignede kun lidt Original-
len, det er det samme, men Billedet blev atter meget heelt
Andet end Kartonen og ikke i alle Henseender vant det.
Det har gjort at jeg har følt Arbeidet tit som en Byrde, hvad
vist den sigtunge Kunstner ikke maa. Nu nærmer det sig jo
sin Slutning, og jeg glæder mig alt tid i et Andet at drage
Forsed af de Erfaringer jeg her har gjort, men hvor tit
har jeg ikke gjort det. Dog synes jeg aldrig at have følt i
saa høi Grad, som nu for seent ved dette, hvorfra det egent-
lig kommer an, og hvad Rolle den sinnede Tanke spiller i
en Kunstners Hjerne ved Siden af sind Følelse. Altid
vil jeg lade den sidste maade, den første maa ogsaa have
sin Del. - En Offring af Frakten Skjøtgow, det ogsaa arbej-
des oppe frae Skøtlet i samme Tid, slog mig; hun sagde:
hunn havde altid forestalt sig mig som en alvorlig næ-
sten melan cholsk Karakter, naar hun skulde komme
fra mine Arbejder, men hun tænkte nu, at hun hav-
de taget fejl. - Hvad bringer mig til idelig at vælge de
enorme Støder, for et søj Skøj til mine Billeder? De
skiltale mig åbenbar mest nu, men jeg er maaskee laugt
frae den Wei, som bedst passer for mig; man ser jo tit,
at Maleren længe tænker om, inden han finder Spørd,
han skal følge. Men hvad Høstigheden angaar, da tør-
de det vel være, at den gode Dame skættede den for høit,
naar hun kommet blev efter min Minstetid, naar hun

128. Seer mig. Jy troer at Mær Families Fortjendte præger sig mere eller mindre i hvert Individ, der hører til den. Alas alle Lændergjænger er der vel saaledes en for sig til at spjoge, der kan gaae avet hos nogle af dem til vilde Overgivnehed; men hos de Samme afløses af slet Læne og Noventend. Iblant Bræderne er plororatus og Jy vel de to meest skille og alorlige, men mest eller dog mit Plurimæ troer Jy er temmelig jævnst. Jy er altid mere asben for det Alvorlige end for det Lyotige i Livet; det forekommer mig som Glæden er ikke at troe fraa, den kan pludselig aftrædes, og den Overgivne siges Jy sandser fraa en Mællkan, hvis pludselige Udbrud kan tilintetgjøres ham uforberedt. Paa den anden Side er vel Blad som disse ligesaa uvist og upaalidelige Vidner om min Character. De bleve til i eensomme Tinner, i et Aar, da magtig Længsel og ikke Liden skab, gjorde Sindet sigt og klagede; de kunde være et B. Bøeg til at lære mig at kjende, naar man tænker, hvor svært det er for Mæen, der ikke er vant til at skrive sine Tanker, at indtrække sine dybeste Fælelser med Hjælp af Pen og Blæk. Altid stæver Skriften Jy uendelig tilbage i Liv og Udtrykke for Ordet, men her maa Jy tit bekjende, ved at lese efter: nei, saaledes saes mine Tanker og Fælelser ikke ud. — Jeg, den Lygelighed, troer Jy har lidt har et meget stort Begreb om det, at Jy er bleuet mig den bevidst, og Jy har det Blad, at det heller ikke skal blive uden Virkning fraa mig, der er mindre end Jyart og sigelig af Naturen.